

Legal Toolkit for the Creative Industries

Teema: Autoriõigus II: Eesti autoriõigus

Eesti autoriõigus loomemajanduse raamistikus

Anne Kalvi

6. oktoober 2011

Sisu

Sissejuhatus

1. Loomemajandus ja autoriõigus
 - a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis
 - b. Loomemajanduse seos autoriõigusega
2. Teos loomemajanduse aspektist
 - a. Teose mõiste
 - b. Teose erinevad liigid

3. Autori õigused kui loomemajanduse tegevuse nurgakivi

- a. Õiguste loetelu
- b. Õiguste kuuluvus
- c. Õiguste kehtivuse tähtaeg
- d. Õigused autorilepingus

4. Teoste kasutamine ilma luba küsimata

- a. Teose vaba, õiguspärane kasutus
- b. Mitteõiguspärane kasutus

5. Teose esitus ja selle salvestised loomemajanduses

- a. Teose esitus
- b. Audiosalvestis
- c. Videosalvestis
- d. Lepingud

Kokkuvõte

1. Loomemajandus ja autoriõigus

a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajandusettevõtted tegelevad selliste intellektuaalomandil põhinevate kaupade ja teenuste ärilise kasutusega, millel on sümboolne tähendus, ja mis panustavad märkimisväärselt rahvaste majanduslikku, sotsiaalsesse ja kultuurilisse arengusse.

(WIPO, http://www.wipo.int/ip-development/en/creative_industry/)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajandusettevõtted moodustavad kompleksse võrgustiku sisu-põhises sektoris, mis oma kogumis ongi loomemajandus.

Loomemajanduse eritunnused suunavad ning säilitavad mitmepalgelist kultuuri ja traditsiooni, ning suurendavad sotsiaalseid väärtusi. Samal ajal loovad nad heaolu, tõstavad tööhõive võimalusi, soodustavad kaubandust.

(WIPO, http://www.wipo.int/ip-development/en/creative_industry/)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Euroopa Komisjoni roheline raamat kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali rakendamise kohta (KOM (2010) 183, lõplik):

- kultuurimajandus (cultural industries)
- loomemajandus (creative industries).

(http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_et.pdf)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Kultuurimajandus on majandusharu, mis toodab ja levitab kaupu ja teenuseid, millel arvatakse nende arendamise ajal olevat eriomadus, -kasutusviis või -otstarve, mis hõlmab või edastab kultuurilist väärtust olenemata nende võimalikust kaubanduslikust väärtusest.

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Lisaks tavapärastele kultuurisektori valdkondadele (näitekunst, kujutav kunst, kultuuripärand, sh avalik sektor) hõlmab see kino, DVD-d ja videot, televisiooni ja raadiot, videomänge, uut meediat, muusikat, raamatuid ja trükiväljaandeid.

(http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_et.pdf, lk 5-6)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajandus on majandusharu, mis kasutab kultuuri sisendina ja millel on kultuuriline mõõde, kuigi selle väljund on peamiselt funktsionaalne. See hõlmab nii arhitektuuri ja disaini, mis ühendavad loovad elemendid üldisemate protsessidega, kui ka teatavaid allsektoreid nagu graafiline disain, moekunst või reklaam.

(http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_et.pdf, lk 6)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

- Eesti I. loomemajanduse kaardistus - 2005. a.
 - Mõiste sõnastamisel lähtuti Suurbritannias kasutusel olnud lähtealustest.
- => Loomemajandus on majandussektor, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning mis on võimeline looma heaolu ja töökohti intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise kaudu.

(Kultuuriministeerium,

<http://loomemajandus.edicypages.com/loomemajandus-eestis>)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

NB! Eestis kasutatakse mõistet „loomemajandus“ ühise nimetajana, mis katab Euroopa Liidus kasutusel oleva termini "kultuuri- ja loomemajandus".

(Kultuuriministeerium,

<http://loomemajandus.edicypages.com/loomemajandus-eestis>)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajanduse valdkonnad Eestis (Eesti Konjunkturiinstituut, 2009):

- Arhitektuur
- Disain
- Infotehnoloogia
- Kultuuripärand
- Muusika
- Audiovisuaalvaldkond
- Etenduskunstid
- Kirjastamine
- Kunst
- Reklaam

(Kultuuriministeerium,

<http://loomemajandus.edicypages.com/loomemajandus-eestis>)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajanduse panus SKP-sse Eestis (hinnanud Eesti Konjunkturiinstituut):

2003 - 3%

2007 - 3%

(Kultuuriministeerium,

<http://loomemajandus.edicypages.com/loomemajandus-eestis>)

1. a. Loomemajanduse uurimine ja tähtsus Eestis

Loomemajanduse sobiv eritunnuste kogum:

1. loometöö osatähtsus
2. toote pideva uuendamise nõue
3. nõudluse juhuslikkus
4. nõudluse teatav mitteelastsus
5. liigid: esmane e sisuline ja teisene e toetav
6. kaupade tarbimise iseärasused

(Zallo, Miége, Pajon, Salaün, Lacroix, Tremblay)

1. b. Loomemajanduse seos autoriõigusega

Loomemajanduse eritunnus õiguslikust aspektist

Tegevuse aluseks on

- a. “ostmisega” omandatud ainuõigused
- b. litsents nende ainuõiguste kasutamiseks

1. b. Loomemajanduse seos autoriõigusega

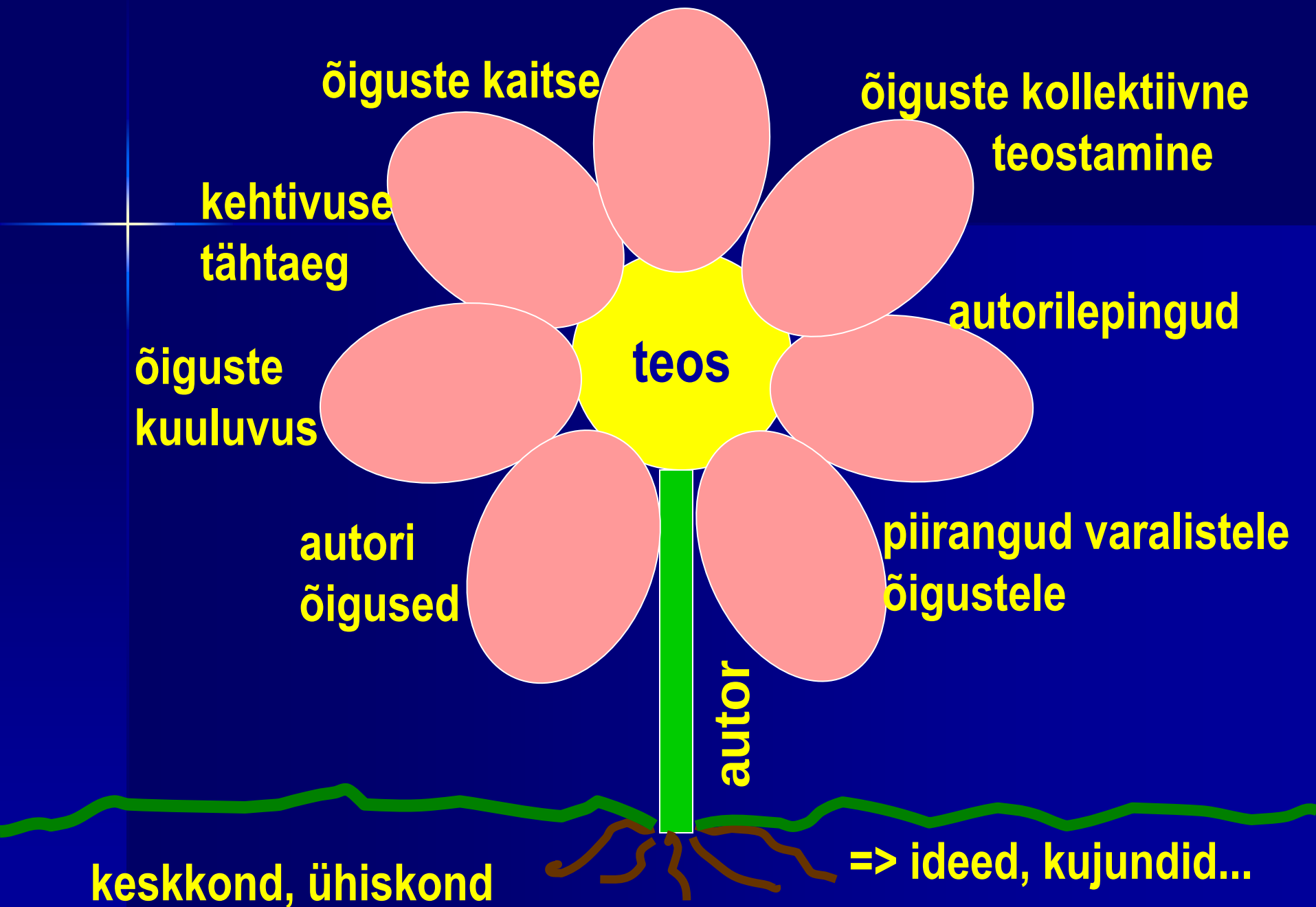
Intellektuaalse omandi liigid

autoriõigus	autoriõigusega kaasnevad õigused	tööstusomand
-------------	-------------------------------------	--------------

1. b. Loomemajanduse seos autoriõigusega

Autoriõiguste regulatsioon: säilitada erinevate huvigruppide huvide tasakaal.

Vastuolu huvide tasakaalu ja kaubanduslike eesmärkide vahel?

2. Teos loomemajanduse aspektist

a. Teose mõiste

Teose juriidilised tunnused AutÕS-s

1. originaalne tulemus
2. kirjanduses, kunstis või teaduses
3. väljendatud objektiivses vormis
4. vormi kaudu tajutav ja reprodutseeritav

NB! Teos kunsti mõttes ja teos seaduse mõttes ei ühti alati!

2. a. Teose mõiste

Originaalsus on teose olulisim kriteerium autoriõiguses

Teos on originaalne, kui see on autori(te) enda loomingu tulemus

Teos on loodud, kui see on väljendatud mingis objektiivses, tajumist ja reprodutseerimist või fikseerimist võimaldavas vormis.

2. a. Teose mõiste

NB! teose kaitstust autoriõigusega eeldatakse tähendus praktikas:

Mis on teoses väljendusvorm, mis idee?

Mida peab kohtus tõendama?

Nt Vepsa rahvalaulu töötluse juhtum

Riigikohtu praktika

2. a. Teose mõiste

NB! AutÕS ei kohaldata:

- ideedele, kujunditele, mõistetele, teooriatele, protsessidele, süsteemidele, meetoditele, kontseptsioonidele, printsiipidele, avastistele, leiutistele jms intellektuaalse tegevuse resultaatidele, mis on kirjeldatud, selgitatud või muul viisil väljendatud teoses
- rahvaloominguteoste

2. b. Teose erinevad liigid

- arhitektuuriteosed
- audiovisuaalteosed
- arvutiprogrammid, andmebaasid
- multimeediateosed
- raamatud, ajakirjad
- suulised ettekanded
- kunstiteosed
- disainil põhinevad teosed
- fotograafiateosed, slaidid
- muusikateosed
- reklaam ...

3. Autori õigused kui loomemajanduse tegevuse nurgakivi

a. Õiguste loetelu

- Autori õigused = ainuõigused teose kasutamise
 - lubamiseks
 - ja keelamiseks
- Loa saamiseks tuleb leping sõlmida
- Lepinguta kasutamine = õigusvastane käitumine
- Seaduses on üksikud erandid, mil luba ei nõuta
- NB! Internetis kehtivad samad reeglid

3. a. Õiguste loetelu

- Autori õigused koosnevad:
 1. isiklikud õigused
 2. varalised õigused

3. a. Õiguste loetelu

- Autori isiklikud õigused on:
 - õigus autorsusele
 - õigus autorinimele
 - õigus teose puutumatusele
 - õigus teose lisadele
 - õigus autori au ja väärrikuse kaitsele
 - õigus teose avalikustamisele
- jt

3. a. Õiguste loetelu

Autori varalised õigused:

1. õigus teose reprodutseerimisele
 - mis tahes viisil või vormis
 - ajutiselt või alaliselt
 - otseselt või kaudselt (nt arvuti vahemälus)
2. õigus teose levitamisele kehalise koopiana (müük, rent)
3. õigus teose tõlkimisele
4. õigus teose töötlemisele

3. a. Õiguste loetelu

5. õigus teoste kogumikele

6. õigus teose avalikule esitamisele

sh nii elavalt kui tehnika vahendusel (nt CD vahendusel)

7. õigus teose eksponeerimisele nii vahetult kui tehnika (filmi, tv jne) vahendusel

8. õigus teose edastamisele

- raadios, tv-s, satelliidi ja kaabellevivõrgu vahendusel

3. a. Õiguste loetelu

9. õigus teose üldsusele kättesaadavaks tegemisele arvutivõrgus

Nn miinimumõigused:

- õigus tasule kujutava kunsti teose edasimüügil
- õigus saada laenutustasu

3. a. Õiguste loetelu

- Autoril on seaduse alusel õigus saada teose kasutamise eest tasu
- Tasu suurus on kokkuleppe küsimus
- Kokkuleppeta tasu osas ei tohi teose kasutamist alustada

3. a. Õiguste loetelu

Kui autor on fonogrammitootjale loovutanud või litsentsinud rentimisõiguse, säilib autoril õigus õiglasele tasule teose fonogrammi rentimise eest

3. a. Õiguste loetelu

Autoril on õigus saada tasu teose
kojulaenutuse eest raamatukogus

- Raamatukogul on õigus autori nõusolekuta laenutada oma lugejaile koju teose helisalvestist, kui selle levitamise algusest Eestis on möödunud 4 kuud.

- Nootide kojulaenutamisel selline tähtajaline piirang puudub.

Tasu saamiseks tehakse avaldus sihtasutusele
Autorihüvitusfond. Vt www.ahf.ee

3. a. Õiguste loetelu

Autoril ja kirjastajal on õigus saada
tasu teose reprograafilise reprodutseerimise eest

- Tasu saamiseks teeb autor avalduse
sihtasutusele Autorihüvitusfond. Vt www.ahf.ee

3. a. Õiguste loetelu

Autoril on õigus saada tasu AV-teose ja teose helisalvestise isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimise eest

- s.o nn tühja kasseti maks
salvestusseadmetelt ja – kandjatelt.
Vt Eesti Autorite Ühing www.eau.org

3. a. Õiguste loetelu

Autoril on õigus lisada teosele oma õiguste kaitseks tehnilisi kaitsemeetmeid.

Nt teha teos kopeerimiskindlaks Internetis vms

3. a. Õiguste loetelu

- Autori õigused tekivad teose loomisega

Teose tähistamine, registreerimine või deponeerimine ei ole meil autoriõiguste tagamise aspektist vajalik

3. b. Õiguste kuuluvus

- teose autor = füüsiline isik (või isikud), kes tegeleb vahetult loometööga
- kogumiku koostaja = autor
- loominguline juhendaja kui autor
- ühised autorid
- Rubensi “töökoda”, Kostabi World jt
- arvuti ja tarkvara kui teose loomise abivahendid

3. b. Õiguste kuuluvus

- Tööandjale lähevad AutÕS alusel üle töötaja varalised õigused tööülesannete käigus loodud teosele

NB! need õigused on piiritletud otseste tööülesannetega

NB! lepingus saab alati teisiti kokku leppida

- AGA: andmebaasi ja arvutiprogrammi osas läheb tööandjale üle ainulitsents kõigile varalistele õigustele

3. b. Õiguste kuuluvus

Autoriõiguse omajal (äriühing, FIE, MTÜ, samuti kool, muuseum jne) on soovitatav on sisse seada “raamatupidamine” autoriõiguste kohta, sh:

- mida omatakse,
- mida kasutatakse litsentsi ehk kasutusõiguse alusel

3. b. Õiguste kuuluvus

Kust otsida autorit või tema õigusjärglast?

Esimene samm: “autorite ühingud”

Trükised: kirjastaja

Nn orbeste küsimus

3. b. Õiguste kuuluvus

Autori nime ja autoriõiguste tähistamine

- Autori nimi: teose väljendusvormile, samuti teose esitamisel näidata autori nimi või pseudonüüm

3. b. Õiguste kuuluvus

- Autori varaliste õiguste tähistamine info eesmärgil kirjalikult näiteks trükitud nootidel:
 - Käesoleva “teose” autoriõiguste omaja on A.
 - Käesoleva “teose” autoriõ-d kuuluvad B-le.

Trükiste osas vt vastav Eesti Standard.

- ISBN – number, mis aitab teost paremini levitada, Eestis saab Rahvusraamatukogu kaudu

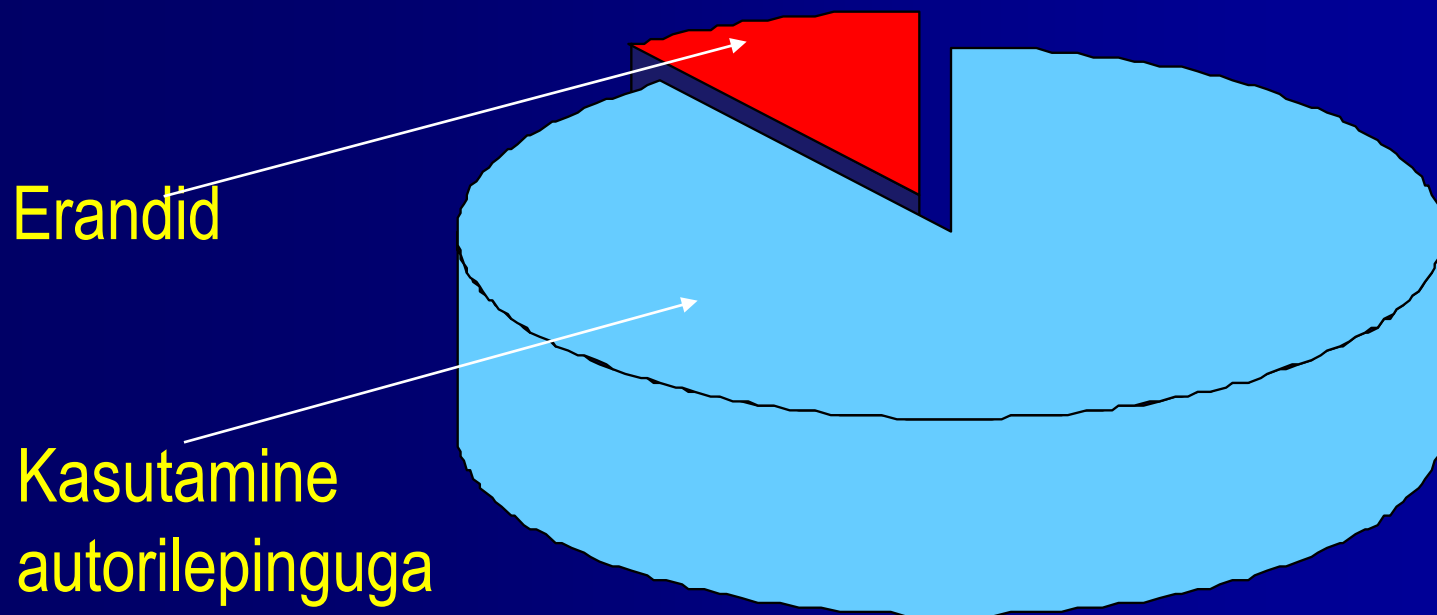
3. b. Õiguste kuuluvus

- omand teosele kui materiaalsele koopiale ja autoriõigus
- NB! omand teosele ei anna õigust reprodutseerimisele, levitamisele jne

3. c. Õiguste kehtivuse tähtaeg

- Autori õiguste kehtivuse tähtaeg (põhireegel):
autori eluaeg + 70 aastat p. m. a.
- Erandid:
 - ühiselt loodud teose puhul: 70 aastat arvestatakse viimasena surnud autori järgi
 - töökohustuste korras loodud teosele 70 aastat pärast õiguspärast avalikustamist
 - Autorsust, autori nime, autori au ja väärikut, teose pealkirja kaitstakse tähtajatult

3. d. Õigused autorilepingus

3. d. Õigused autorilepingus

NB! Kaks erinevat autorilepinguliiki:

1. Autori õiguste loovutamise ehk vöörandamise lepingud (ehk “müümise”)

NB! ainult varalised õigused

2. Autorilitsentsilepingud

isiklikud (?) ja varalised õigused

3.d. Õigused autorilepingus

Autorilitsentsilepingud jagunevad:

- ainulitsentsiga
- lihtlitsentsiga
- ainulitsentsileping reeglina keelab autoril ja kolmandal isikul sarnase teose kasutamise
- lihtlitsentsileping reeglina ei keela autoril ja kolmanda isikul teose sarnast kasutamist

3.d. Õigused autorilepingus

NB! Lepingu poolte kindlaksmääramine, eriti kui ühel pooltel on mitu isikut (nt viisi ja sõnade autor)

NB! Mõnede õiguste kasutamise osas saab lepingu sõlmida ainult konkreetse “autorite ühinguga”

NB! “Autorite ühingu” õigused lepingute sõlmimisel on piiratud teatud õigustega.

3.d. Õigused autorilepingus

- Autorilepingu saab sõlmida:
 - olemasoleva teose kasutamiseks
 - uue teose tellimiseks
- Leping on käitumisjuhised pooltele: mida selgem tekst, seda kasulikum
- Autorilepingu tõlgendamine vaidluse korral
- Kohtu- ja lepingupraktikast

3.d. Õigused autorilepingus

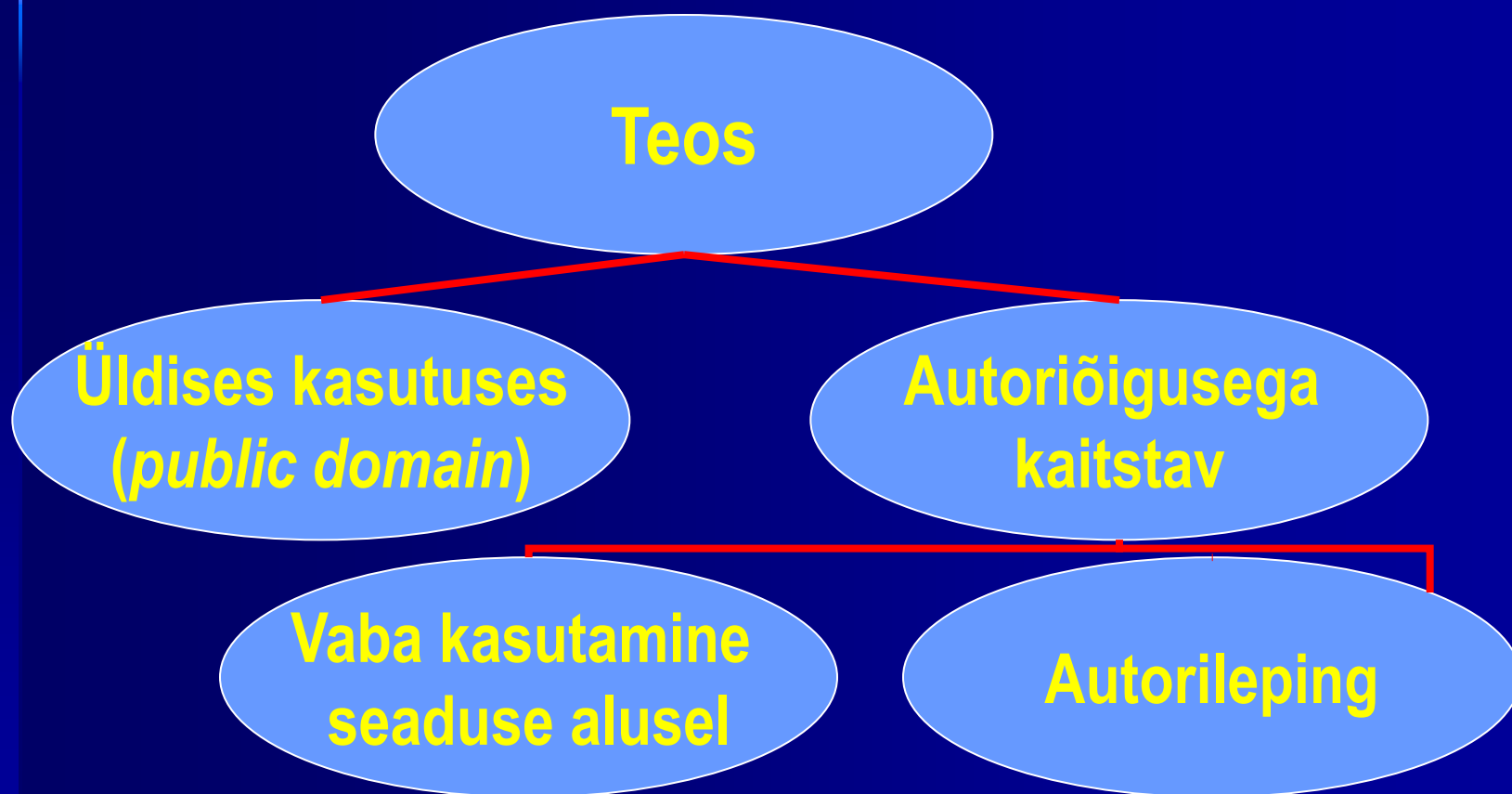
- AutÕS kohaselt peab leping olema sõlmitud kirjalikus vormis
- Kui on mitu autorit, peab olema kõigi nõusolek
- Riigikohtu praktikast
- Lepingu sisu on vaba. AGA soovitav on kokku leppida võimalikult konkreetselt

3.d. Õigused autorilepingus

- a. Mis liiki leping on (loovutamine VÕI litsents)
- b. Litsentsilepingus – mis liiki litsents
- c. Täpne õiguste loetelu, mida lepinguga antakse
- d. Teose kasutusvaldkond seoses õigustega
- e. Õiguste kasutamise algustähtaeg
- f. Tasu
- g. Territoorium
- jm

4. Teoste kasutamine ilma luba küsimata

a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

- Autori varaliste õiguste piirangud (teose vaba kasutamise eesmärgil) peavad vastama 3-astmelisele testile:
 1. piirangut kohaldatakse erandjuhtumil,
 2. see ei tohi olla vastuolus teose tavapärase kasutamisega
 3. ega kahjustada põhjendamatult autori huve.

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

- Seega, teose kasutamine ilma nõusolekut küsimata on piiratud tegevus, samuti jääb autorile õigus vaidlustada tema huve kahjustav tegevus
- Autori varalistele õigustele on 2 tüüpi piiranguid:
 1. teose kasutamine on vaba
 2. teose kasutamine ilma autori eelneva nõusolekuta teatavatel tingimustel, s.o enamasti tasu eest

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

- Isikliku kasutamise eesmärgil on ilma autori loata ja autorile tasu maksmiseta lubatud teose vaba reprodutseerimine ja tõlkimine järgmistel tingimustel:
 - isiklik eesmärk tähendab, et õigus on antud vaid füüsilistele isikutele
 - teos peab olema õiguspäraselt avaldatud teost – tegevusel puudub ääriline eesmärk

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

- NB! Ärilisel eesmärgil koolitustegevus ei kuulu selle erandi alla
- NB! Seaduses on erandid, mida ei tohi ka isiklikuks kasutuseks reprodutseerida:
 - arhitektuuriteoseid, maastikuarhitektuuriteoseid, piiratud arvuga kujutava kunsti teoseid, digiandmebaase, arvutiprogramme;
 - noote ei tohi reprodutseerida reprograafiliselt

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

Hariduse, teaduse ja info eesmärgil on ilma autori loata ja autorile tasu maksmiseta lubatud (AutÕS § 19):

- 1) õiguspäraselt avaldatud teose tsiteerimine ja refereerimine motiveeritud mahus, järgides refereeritava või tsiteeritava teose kui terviku mõtte õige edasiandmise kohustust
- 2) õiguspäraselt avaldatud teose kasutamine illustreeriva materjalina õppe- ja teaduslikel eesmärkidel motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

õiguspäraselt avaldatud teose reprodutseerimine õppe- ja teaduslikel eesmärkidel motiveeritud mahus haridus- ja teadusasutustes, mille tegevus ei taotle ärilisi eesmärke;

4) päevasündmuste kajastamisel sündmuste käigus nähtud või kuulnud teose ajakirjanduses reprodutseerimine ja üldsusele suunamine motiveeritud mahus, vormis ja ulatuses, mis vastab päevasündmuste kajastamise vajadusele;

4.a. Teose vaba, õiguspärane kasutus

- 7) õiguspäraselt avaldatud teose kasutamine karikatuuris, paroodias ja pastišis sel eesmärgil motiveeritud mahus.

NB! Lisatingimus: kasutamisel on kohustuslik ära näidata:

- teose autori nimi (kui see on teosel)
- teose nimetus
- avaldamisallikas

4.b. Mitteõiguspärane kasutus

Autoriõiguste tsiviilõiguslik kaitse

Õiguste omaja võib teose või autoriõigusega tulemi õigusvastase kasutamise korral nõuda:

- 1) varalise ja mittevaralise kahju hüvitamist (VÕS §1043);
- 2) õigusvastase kasutamise lõpetamist ja edasisest rikkumisest hoidumist (VÕS §1055);
- 3) õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt (VÕS §-d 1037 ja 1039).

4.b. Mitteamõiguspärane kasutus

Autoriõiguste karistusõiguslik kaitse

- Väärteod AutÕS-s
- Kuriteod KarS 14. ptk: intellektuaalse omandi vastased süüteod

5. Teose esitus ja selle salvestised loomemajanduses

a. Teose esitus

Teose esitajaks on

- näitleja
- laulja
- muu isik
- muusik
- tantsija
- sh isikute kollektiiv

kes näitleb, laulab, kannab ette, mängib muusikariistal või muul viisil esitab kirjandus- ja kunstiteoseid, rahvaloominguteoseid, lisaks estraadi-, tsirkuse-, nukuteatri- jne numbrite esitajad

5.a. Teose esitus

Teose esitajad jagunevad:

1. isikud, kes interpreteerivad ja esitavad teoseid
2. isikud, kes juhendavad teisi teoste esitamisel

5.a. Teose esitus

Teose esitaja varalised õigused on AutÕS § 67 alusel:

1. õigus esituse salvestamisele

= seni fikseerimata esituse salvestamine heliplaadile, heli- ja videolindile, filmile jms viisil
esituse ringhäälingus ja satelliidi kaudu edastamine
(välja arvatud teatud juhud)

5.a. Teose esitus

2. õigus esituse salvestisest koopiaid teha

= esituse salvestise otsene või kaudne, ajutine või alaline, osaline või täielik reprodutseerimine mis tahes vormis või mis tahes viisil

NB! sh reprodutseerimine digitaalkeskkonnas

3. õigus salvestist üldsusele levitada

5.a. Teose esitus

4. õigus lubada esituse salvestise rentimist ja laenutamist

- NB! rentimise õigus läheb AV-teose produtsendile selleks sõlmitud lepingu alusel.

Kui õigused lähevad lepinguga üle produtsendile, säilib AutÕS alusel esitajal õigus õiglasele tasule selle esituse rentimise eest koos AV-teosega.

5.a. Teose esitus

Raamatukogul on õigus esitaja nõusolekuta laenutada oma lugejaile koju esituse helisalvestist, kui selle levitamise algusest Eestis on möödunud 4 kuud.

Esitajal on õigus sellise laenutamise eest saada tasu. Laenutustasu maksab välja esindajaid esindav kollektiivse esindamise organisatsioon.

Vt nt MTÜ Eesti Esitajate Liit, www.eel.ee

5.a. Teose esitus

Kirjalikul kokkuleppel esitaja ja/või fonogrammitootjaga saab kojulaenutamist alustada varem

- AV-teost, kus on esitaja esitus, võib raamatukogu laenutada vaid filmi esmasalvestuse tootja loal.

5.a. Teose esitus

5. õigus esitus internetti üles riputada

= esituse salvestise üldsusele kättesaadavaks tegemine (internetis jms sarnasel viisil)

6. õigus edastada esitus ringhäälingus

5.a. Teose esitus

7. õigus teha esitus kuulatavaks ja/või nähtavaks väljaspool esituspaika

= esituse suunamine üldsusele mis tahes tehnilise vahendi abil väljaspool paika, kus esitus toimub (välja arvatud teatud juhud)

5.a. Teose esitus

8. õigus lubada kasutada eraldi esituse heli ja kujutist

= esituse heli ja kujutise eraldi kasutamine juhul, kui need on salvestatud koos ja moodustavad ühtse terviku

5.a. Teose esitus

Teose esitaja õigus saada tasu

1. NB! Esitajal on rahvusvaheliste lepingute ja AutÕS alusel õigus saada tasu fonogrammi teisese kasutamise eest.

Nt fonogrammi koopia ehk CD-plaadi “ettemängimine” restoranis, kontserdisaali fuajees jm üldsusele avatud kohas, selle edastamine raadio vahendusel üldsusele. Vt www.eel.ee

5.a. Teose esitus

2. Esitajal on õigus saada tasu AV-teose ja teose esitusega fonogrammi isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimise eest.
 - s.o nn tühja kasseti maks salvestusseadmetelt ja – kandjatelt. Vt www.eel.ee
3. Tasu esitusega fonogrammi raamatukogust kojulaenutamise eest. Selgitus on eespool → “õigus lubada esituse salvestise rentimist ja laenutamist”

5.a. Teose esitus

Kui teose esitamine on otsene tööülesanne, siis esitamise käigus tekkinud varalised õigused lähevad tööandjale ainult juhul, kui selleks on sõlmitud kirjalik kokkulepe.

Kokkulepe võib olla ka nt töölepingu osaks.

5.a. Teose esitus

-Teose esitaja õiguste kehtivuse tähtaeg on 50 aastat arvates teose esmakordsest esitamisest.

Kui selle tähtaja jooksul toimub esituse salvestise õiguspärane avaldamine või suunamine üldsusele, arvestatakse 50 aastat sellest, kumb neist on varajasem

Esitaja autorsus, esitajanimi, au ja väärikus on tähtajatud

5.b. Audiosalvestis

- Audiosalvestis ehk fonogramm = helisalvestis teose esitamisel lähtuvast helist või muust helist

- Fonogrammitootja = isik, kelle algatusel ja vastutusel toimub heli esmakordne salvestamine

Selline salvestamine peab olema õiguspärane
(AutÕS § 69)

5.b. Audiosalvestis

Fonogrammitootja õigused:

1. õigus fonogrammi mis tahes reprodutseerimisele
2. õigus fonogrammi koopiate importimisele
3. õigus fonogrammi ja koopiate levitamisele
4. õigus fonogrammi koopiate rentimisele või laenutamisele
5. õigus fonogrammi või koopia üldsusele kättesaadavaks tegemisele Internetis jms viisil
(AutÕS §70)

5.b. Audiosalvestis

Fonogrammitootja õigus saada tasu:

1. raamatukogul on õigus fonogrammitootja nõusolekuta laenutada oma lugejaile koju helisalvestist, kui selle levitamise algusest Eestis on möödunud 4 kuud.

Fonogrammitootjal on õigus sellise laenutamise eest saada tasu.

5.b. Audiosalvestis

Laenutustasu maksab välja fonogrammitootjat esindav kollektiivse esindamise organisatsioon: MTÜ Eesti Fonogrammitootjate Ühing, www.efy.ee

Kirjalikul kokkuleppel esitaja ja/või fonogrammitootjaga saab kojulaenutamist alustada varem.

5.b. Audiosalvestis

2. Tasu ärilisel eesmärgil avaldatud fonogrammi suunamisel üldsusele (ringhäälingus, internetis jms)

S.o rahvusvaheliste lepingute ja AutÕS alusel tasu fonogrammi teisese kasutamise eest.

Nt fonogrammi koopia ehk CD-plaadi

“ettemängimine” restoranis, kontserdisaali fuajees jm üldsusele avatud kohas, selle edastamine raadio vahendusel üldsusele.

5.b. Audiosalvestis

3. Fonogrammitootjal on õigus saada tasu fonogrammi isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimise eest.

-s.o nn tühja kasseti maks salvestusseadmetelt ja
-kandjatelt

- Reprodutseerimistasu maksmise kohta vt

www.efy.ee

5.b. Audiosalvestis

Fonogrammitootja õiguste kehtivuse tähtaeg on 50 aastat arvates fonogrammi esimesest salvestamisest.

- a. Kui selle tähtaja jooksul toimub fonogrammi salvestise õiguspärane avaldamine arvestatakse 50 aastat esimesest avaldamisest.
- b. Kui selle tähtaja jooksul toimub fonogrammi avaldamise asemel ainult õiguspärane suunamine üldsusele, arvestatakse 50 aastat esimesest suunamisest

5.b. Audiosalvestis

Fonogrammitootja võib ärilisel eesmärgil tehtud salvestisele või selle ümbrisele kanda tähise enda õiguste tagamiseks. Näiteks:

© 2011, OÜ Leierkast.

5.c. Videosalvestis

AutÕS §73¹ lg 2

Film on audiovisuaalne teos või liikuvad kujutised koos neid saatvate helidega või ilma helideta, mis ei ole teos

5.c. Videosalvestis

Vrd AutÕS § 33 lg 1: audiovisuaalne teos on mistahes teos , mis koosneb korrapäraselt seotud kujutistest koos neid saatvate helidega või ilma helideta , ja mis on ette nähtud näitamiseks vastavate tehniliste vahenditega (kino-, tele-, videofilm jne)

5.c. Videosalvestis

Filmi esmasalvestuse tootja õigused:

- õigus filmi või selle koopia mis tahes reprodutseerimisele
- õigus filmi või selle koopia levitamisele
- õigus filmi või selle koopia rentimisele, laenutamisele
- õigus filmi või koopia üldsusele kättesaadavaks tegemine Internetis jms viisil

5.c. Videosalvestis

Filmi esmasalvestuse tootja õiguste kehtivuse tähtaeg on 50 aastat arvates filmi esmakordsest jäädvustamisest arvates.

Kui selle tähtaja jooksul toimub filmi õiguspärane avaldamine või õiguspärane üldsusele suunamine, kehtivad esmasalvestuse tootja õigused 50 aastat pärast sellist avaldamist või üldsusele suunamist, olenevalt sellest, milline neist oli varajasem.

5.b.c. Audiosalvestis. Videosalvestis

Audiovisuaalse või helikunsti õppesuunal tegutsevat õppeasutust teenindaval raamatukogul on õigus audiovisuaalset teost ning teose helisalvestist õppe- ja teaduslikul eesmärgil koju laenutada kõigi kaasnevate õiguste omajate nõusolekuta.

5.d. Lepingud

Lepingud esitajaga

- AutÕS kohaselt peab leping olema sõlmitud kirjalikus vormis
- Kui esitajaks on kollektiiv, on vajalik kollektiivi nõusolek. Asjaajamise lihtsustamiseks saab kollektiiv valida esindaja (nt dirigendi vm), kes kollektiivi nimel lepingule alla kirjutab
Nt lepingud enne “laulupidu”

5.d. Lepingud

NB! Kui esitaja andis õiguste loovutamise lepingus või litsentsilepingus teisele isikule esituse rentimisõiguse fonogrammi või AV-teose vormis, säilib esitajal õigus saada õiglast tasu. Kokkulepe sellisest tasust loobumise kohta on seaduse kohaselt kehtetu.

5.d. Lepingud

Lepingud fonogrammi tootjaga

Lepingu sõlmimise vorm on vaba

Veebiviiteid:

- www.autor.ee – portaal
- www.kul.ee - kultuuriministeerium
- www.eau.org – Eesti Autorite Ühing
- www.eako.ee – Eesti Autoriõiguste Kaitse
- www.eel.ee – MTÜ Eesti Esitajate Liit
- www.interpreeet.ee – Eesti Interpreetide Liit
- www.efy.ee – Eesti Fonogrammitootjate Ühing
- jt

Kokkuvõte

- Loomemajanduses on olulisel kohal lepingud autorite, esitajatega; samuti teiste loomemajanduse ettevõtjatega
- Teos on autori loometöö tulem
- Autoriõiguse sisu moodustavad isiklikud ja varalised õigused
- Teose kasutamiseks tuleb luba küsida
- Ka esitaja, fonogrammitootja ja filmi esmasalvestuse tootja tulemi kasutamiseks tuleb luba küsida
- Lepingu sõlmimisel lepitakse kokku tasu
- Kõik autoriõiguse reeglid kehtivad internetis